

Duurzame ontwikkeling

Gemeente Kaag en Braassem

Inhoud

1. Inleiding.....	3
2. Waar staan we nu?	4
3. Ambitie en richting	6
4. Succesfactoren	11
5. Tot slot	12

1. Inleiding

Duurzaamheid leeft op alle niveaus binnen onze samenleving. Inwoners, bedrijven, instanties en overheid praten erover maar bedoelen niet noodzakelijkerwijs hetzelfde. Dat brengt ons tot de vraag: wat is duurzaamheid?

“Duurzame ontwikkeling is de ontwikkeling die aansluit op de behoeften van het heden zonder het vermogen van de toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen”

Ofwel: duurzaamheid kijkt naar de huidige behoefte die mensen op de aarde hebben en hoe hierin kan worden voorzien zonder dat de mensen, het milieu of de economie in gevaar komen.

In december 2011 heeft de gemeente Kaag en Braassem een duurzaamheidsagenda opgesteld in samenwerking met de Milieudienst West-Holland. Een agenda met doelen en subdoelen waar de uitvoering vooral opgepakt moest worden door de Omgevingsdienst. Wat hebben we daar nu van gezien of gehoord de afgelopen jaren? Niet veel volgens PRO ondanks het feit dat er echt wel een aantal initiatieven zijn ontplooid.

In de gemeenteraad van gemeente Kaag en Braassem wordt ook veel gesproken over duurzaamheid en de raad heeft besloten dat ieder raadsvoorstel getoetst wordt op de mogelijkheden van duurzaamheid. Dit is al een hele mooie vooruitgang, maar wat PRO betreft nog niet genoeg. Nu worden duurzaamheidsideeën of -onderwerpen vaak plompverloren uit de hoge hoed getoverd, of komen partijen bij het perspectiefmemo met SMART-doelstellingen.

Ook die initiatieven zijn goed, maar er gaat een stap aan vooraf: moeten wij als raad, college en inwoners niet eerst met elkaar het gesprek voeren over de vraag: wat willen we, welke ambitie streven we na, wat mag dat kosten en hoe gaan we het bereiken? Die kans krijgen we nú met het opstellen van de duurzaamheidsagenda. In dit memo willen wij alvast een aantal suggesties en voorstellen inbrengen waar we straks, bij het uitwerken van de duurzaamheidsagenda samen het gesprek over kunnen voeren. En daarna? Daarna gaan we duurzaamheid gewoon DOEN!

Let op: genoemde jaartallen, percentages en data zijn een voorstel en moeten in gesprek met elkaar worden vastgesteld op basis van realistische (kosten)mogelijkheden. Zie het als input om het gesprek met elkaar aan te gaan, maar het thema duurzaamheid eindelijk te vervatten in concreet beleid.

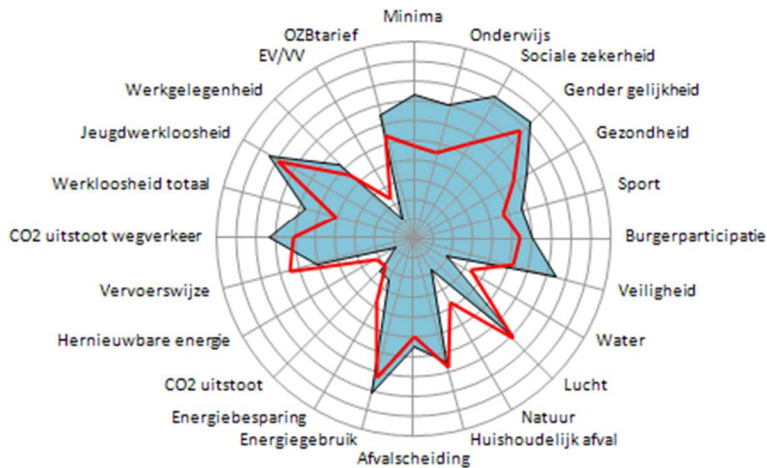
2. Waar staan we nu?

Om verder te komen, moeten we eerst weten waar we staan. Een zogenaamde nulmeting om te kunnen bepalen waar de focus moet liggen en of er vooruitgang wordt geboekt. Er zijn verschillende instrumenten die hiervoor kunnen worden gebruikt en wat PRO betreft is een combinatie ervan de beste methode. We noemen er drie.

- [De gemeentelijke duurzaamheidsindex \(GDI\)](#)
- [Waar staat je gemeente?](#)
- [De klimaatmonitor](#)

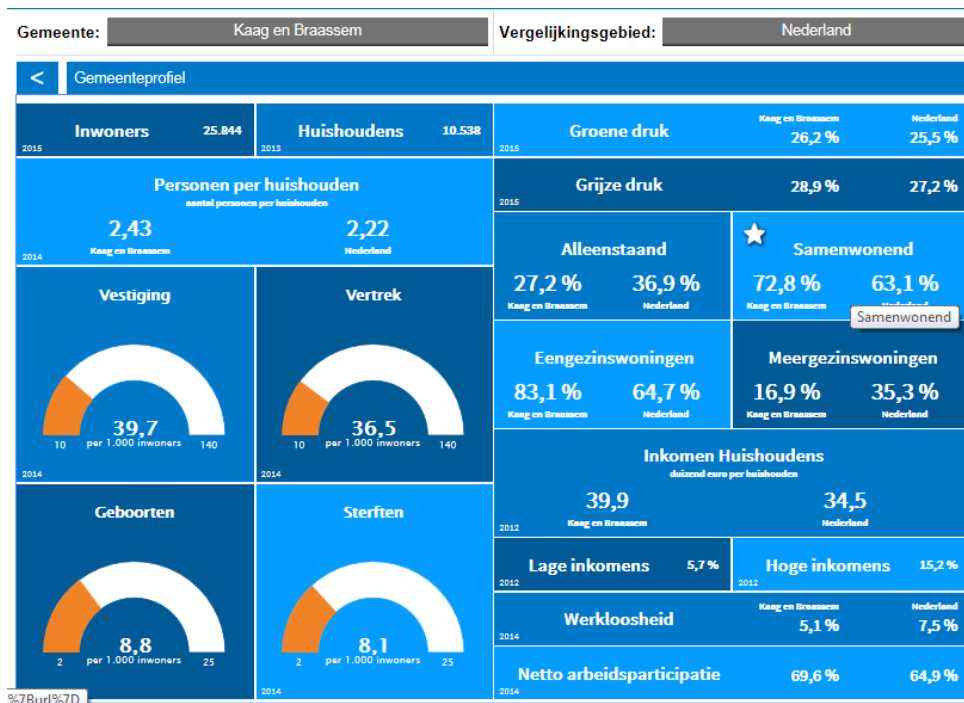
De gegevens uit de Gemeentelijke Duurzaamheidsindex en Waar staat je gemeente zijn hieronder weergegeven. Op een aantal gebieden scoren we als gemeente goed ten opzichte van het gemiddelde. Er zijn ook veel gebieden waar het écht beter moet. Deze gebieden dienen, indien mogelijk, voorrang te verkrijgen bij het op te stellen beleid.

Kaag en Braassem

Het middelpunt van het spinnenweb geeft een score 0 weer: geen duurzaamheid. De buitenste cirkel geeft de score 10 weer: volledige duurzaamheid. De rode lijn geeft de gemiddelde scores van alle 393 gemeenten weer.

Gemeenteprofiel; waarstaatjegemeent.nl

Gemeentelijke Duurzaamheidsindex

3. Ambitie en richting

PRO stelt voor om voor drie transitiepaden ambities, doelen en richting uit te werken. De eerste twee transitiepaden gaan over de gemeente Kaag en Braassem: duurzame energie en circulaire economie. Het derde pad is de verduurzaming van de gemeentelijke bedrijfsvoering zelf. Voor elk transitie pad geldt dat 'omdenken' de essentie is: om te komen tot nieuwe manieren van productie, consumptie en distributie om zo te verduurzamen.

Ten aanzien van de productie van duurzame energie luidt de ambitie om per inwoner 10 procent meer op te wekken in 2020 ten opzichte van de nulmeting in 2016 (?).

Duurzame energie

We kunnen versnellen door de bouw van windmolens mogelijk te maken, een sterke groei van zonne-energie te faciliteren en te kijken naar mogelijkheden van bijvoorbeeld aardwarmte of WKK (Warmte Kracht Koppeling) in het bedrijfsleven. De ambitie is ook om in 2020 per inwoner 20 procent minder energie te verbruiken dan in 2013. De gemeente ziet kansen deze versnelling te realiseren door de bestaande woningvoorraad te verduurzamen, energiebesparing in woningen, bedrijven en maatschappelijk vastgoed te realiseren en door energieneutraal bouwen te stimuleren.

Circulaire economie

Op het gebied van de circulaire economie willen we een eerste stap zetten. Dat vraagt om het stimuleren van bedrijvigheid, onderzoek en innovatie. Voor de gemeente is het van belang het systeem in beeld te krijgen. De komende periode maken we een inhaalslag op het gebied van het gescheiden inzamelen en recyclen van afval.

Gemeentelijke bedrijfsvoering

De gemeente Kaag en Braassem verduurzaamt de eigen bedrijfsvoering. Door duurzaam in te kopen draagt de gemeente bij aan het verduurzamen van productieketens.

Duurzame Energie

Inwoners van Kaag en Braassem besteden gezamenlijk veel geld euro aan hun energierekening, een geldstroom die jaar op jaar de gemeente uit stroomt. Veel huurders van sociale huurwoningen hebben bovendien moeite om de energierekening te betalen. Kaag en Braassem wil met partners in de gemeente meer investeren in energiebesparing en de productie van lokale duurzame energie. Hierdoor versterken we de economische structuur van onze regio en dragen we bij aan een betaalbaar woon- en vestigingsklimaat.

Ambities/Doelen	Inspanning	Meetbaar
In 2025 10% meer duurzame energie opwekken (zonne-energie, windenergie, meer gebruik maken van duurzame warmte (aardwarmte, WKK).	Dak-eigenaren in de gemeente actief wijzen op de mogelijkheden van duurzame energie.	Vergelijking met nulmeting in 2016
	Afspraken maken met corporaties, instellingen en bedrijven over het benutten van dakoppervlak, zoals het plaatsen van zonnepanelen appartementencomplexen.	Afspraken in beeld hebben aan het eind van 2016.
	Financieren van initiatieven via het nieuwe Duurzaamheidsfonds en overige regelingen.	Beleid opstellen, eind 2016.
In 2025 15% minder energie per inwoner verbruiken	Afspraken maken met corporaties over energiebesparende maatregelen voor hun bezit (niveau label B).	Vergelijking met nulmeting in 2016
	Bedrijven, organisaties en bewoners actief informeren over de mogelijkheden om energie te besparen.	Eind 2016.
	Meewegen duurzaamheidscriteria in de Maatschappelijke Agenda en bij de selectie van ontwikkelplannen en ontwikkelende partijen.	Meenemen bij actualisatie MAG.
	Energiebesparing stimuleren door investeringsmogelijkheden te creëren binnen het duurzaamheidsfonds.	Beleid opstellen eind 2016.
Verduurzamen maatschappelijk vastgoed	In kaart brengen wensen en mogelijkheden (bijvoorbeeld 'frisse scholen').	Eind 2016.

Circulaire economie

In een circulaire economie gaan we slim om met energie, water, grondstoffen en voedsel. Het is een economie waar 'afval' een grondstof is en energie komt van duurzame bronnen. Circulair, want schaarse grondstoffen worden teruggewonnen én ingezet om nieuwe (financiële of andere vormen van) waarde te genereren. Dat vraagt om nieuwe modellen voor productie, consumptie, (regionale) distributie en logistiek. Om zo de beweging van 'bezit' naar 'gebruik' en het 'delen' van producten te versnellen.

Ambities/Doelen	Inspanning	Meetbaar
Komen tot een meer kostenefficiënte én duurzame manier van afvalinzameling.	Onderzoek naar mogelijkheden en wensen voor een duurzamere afvalinzameling waarbij de lasten voor de inwoners niet stijgen.	Onderzoek reeds gestart
	Onderzoeken van specifieke mogelijkheden van nascheiding van groente- en fruitafval (onder meer via het riool), kunststof en later mogelijk papier.	Meenemen in het totale onderzoek naar een andere afvalscheiding en -verwerking
Verduurzamen grond-, weg-, en waterbouw.	Circulair maken van de betonketen. De gemeente maakt samen met de marktpartijen een plan om de kringloop te sluiten van betonproducten en gebakken klinkers in de grond-, weg- en waterbouwsector. Daarbij gaat de gemeente samenwerken met marktpartijen zoals betonproductfabrikanten, aannemers en recyclebedrijven.	Plan van aanpak eind 2016.
In het basis rioleringsplan extra aandachtsvelden opnemen en zo mogelijk onderzoeken en uitvoeren (opvang en verwerking van overtollig hemelwater, milieutechnische aspecten)	Toevoegen aan BRP	2017 afgerond

Duurzame gemeente

De gemeente gaat zelf de eigen bedrijfsvoering verder verduurzamen en daarmee het goede voorbeeld geven.

Ambities/Doelen	Inspanning	Meetbaar
Duurzaamheidsagenda opstellen	Samen met inwoners, ondernemers, stakeholders een duurzaamheidsagenda opstellen waarin de gemeente bepaalt wat en hoe we duurzaamheid stimuleren en gaan uitvoeren.	Gerealiseerd in tweede kwartaal 2016.
Verminderen CO2-uitstoot gemeentelijke organisatie	Openbare verlichting: vervangen door dimbare LED-verlichting of een andere vorm van milieuvriendelijke verlichting.	Start implementatie 2017
Elektrische auto's (bij vervanging) buitendienst en BOA's)	Voorwaarde bij nieuwe aanschaf.	Gaat in per heden, gerealiseerd bij vervanging
De gemeente zet in op investeringen in duurzaamheid die lonen. Een duidelijke set rekenregels op basis waarvan investeringsbeslissingen over duurzame maatregelen kunnen worden genomen, is nodig om te komen tot snellere realisatie van duurzame initiatieven.	Raadsvoorstel met toetsingskaders en rekenregels voor duurzame investeringen.	Eind 2016 raadsvoorstel
Over te gaan tot een milieuvriendelijke onkruidbestrijding vóór de wettelijk verplichte overstap.	In 2018 wordt het onkruidbestrijdingsmiddel RoundUp verboden in Europa. De gemeente wacht daar echter niet op en stapt al eerder over op milieuvriendelijke manieren van onkruidbestrijding.	1 januari 2017.
SROI (social return on investment) bij aanbestedingen	Verplicht stellen bij aanbesteding, om zodoende financiers en uitvoerders te verbinden in het maximaliseren van de sociale waarde van hun gezamenlijke projecten, bijvoorbeeld door het inzetten van garantiebannen in de buitendienst en ondersteunende functies binnen de gemeente.	Toepassen SROI quickscan in 2017 bij aanbestedingen.

Eén aanspreekpunt creëren voor inwoners over duurzaamheid.	Verbindt een ambtenaar aan de duurzaamheidsagenda waarbij hij/ zij tevens aanspreekpunt wordt op het gebied van duurzaamheid voor inwoners.	Eind 2016
--	---	-----------

4. Succesfactoren

PRO gelooft in de kracht van de gemeenschap en samenwerking, anders denken ander doen. Hieronder een aantal succesfactoren die daar naadloos op aansluiten. De succesfactoren zijn onder andere te vinden op de GDI.

- Gedreven en bevlogen trekkers. Het succes hangt sterk af van de ‘toevallige’ aanwezigheid / beschikbaarheid van enthousiaste trekkers, met name onder de inwoners en het bedrijfsleven. Je kunt het toeval een handje helpen door actief te zoeken naar zulke trekkers en door zoveel mogelijk inwoners bij het proces te betrekken.
- Sluit aan bij al bestaande initiatieven. Door inwoners en bedrijven zijn al veel meer initiatieven genomen dan veelal bekend is. Sluit daar bij aan en versterk die waar nodig en mogelijk. Op zoek naar bevlogen initiatiefnemers.
- Niemand kan het alleen. Samenwerking tussen inwoners, bedrijven, organisaties en gemeente geeft veel energie.
- Ook trekkers vanuit het bedrijfsleven, al dan niet met een welbegrepen eigenbelang, zijn belangrijk voor succes.
- Informatie en communicatie. De kunst is om het enthousiasme vast te houden, zowel van de trekkers als van alle anderen. Veel informatie verstrekken, met grote regelmaat, en goede communicatie is daartoe uitermate zinvol. Het is belangrijk om te laten zien wat de directe effecten van alle inspanningen zijn. Dat stimuleert.
- Een andere rol voor de gemeente. De gemeente kan het niet alleen doen en moet dat ook niet willen. Het gaat veel meer om het mobiliseren van anderen en vervolgens waar nodig stimuleren en faciliteren. Ook het mobiliseren van de denk- en daadkracht van ambtelijke collega's die niet expliciet duurzaamheid 'in hun portefeuille' hebben is nuttig en nodig.
- De beschikbaarheid van financiën – in de vorm van een geldpotje of een investeringsfonds – is zeker nuttig, al moet het belang daarvan niet worden overschat. Ook met een bescheiden bedrag vanuit de gemeente kan veel worden bereikt.
- Duurzaamheid is meer dan klimaat. Binnen veel gemeenten is duurzaamheid vooral aandacht voor klimaat en energie. Duurzaamheid omvat ook afval, groen, milieu en zeker ook de vele aspecten van de sociale en de economische dimensie.
- Onderlinge uitwisseling van ervaringen. Wat blijkt succesvol te zijn en wat minder succesvol.
- Laat je niet gek maken door cijfertjes. De beschikbare data zijn nuttig als hulpmiddel om met elkaar in gesprek te gaan, de juiste maatregelen te treffen en om de vooruitgang te monitoren. Maar cijfertjes kunnen ook een eigen leven leiden en dat is nu juist niet de bedoeling. Data, de cijfertjes, zijn er voor mensen, niet omgekeerd.

5. Tot slot

PRO heeft dit document opgesteld om in beweging te komen. Het is nu tijd om in actie te komen. PRO benoemt een aantal concrete acties en doelen maar begrijpt als geen ander dat we inwoners en stakeholders binnen de gemeente nodig hebben om tot draagvlak en uitvoering te komen. Dit is een dynamisch document. Het is immers onmogelijk om de veranderende wereld om ons heen in een statisch document te vatten. Wat nu als de waarheid wordt gezien, kan over zes maanden achterhaald zijn.

Wat PRO betreft is alle input van iedereen (inwoners, ondernemers, politieke partijen, stakeholders) meer dan welkom. Wij nodigen iedereen uit om mee te denken, mee te doen en vooral om met elkaar successen te behalen op het gebied van duurzaamheid in al haar betekenissen.

DOET U MEE?